

ANNA ZELLMMA

EDUKACYJNE I SPOŁECZNOŚCIOWE PORTALE JAKO NOWE PRZESTRZENIE W WARSZTACIE PRACY I DOSKONALENIA KREATYWNEGO NAUCZYCIELA RELIGII

Współcześnie, w przestrzeni społecznej daje się zaobserwować postęp technologiczny, który dotyczy nowych sposobów komunikowania się osób i przekazywania informacji. Wiąże się on wprost z powstaniem i rozwojem społeczeństw informacyjnych, w których szczególną rolę spełnia edukacja. Wraz z tymi przemianami daje się zauważyć nowe podejście do procesu nauczania i uczenia się. Poszerza się też zakres wymagań społecznych wobec nauczycieli. Obejmuje on między innymi kompetencje w zakresie zastosowania technologii informacyjno-komunikacyjnych¹, do których dostęp mają uczniowie. Nauczyciel przestaje być postacią centralną w procesie nauczania i uczenia się. Do jego zadań należy wskazywanie źródeł rzetelnych informa-

---

Dr hab. ANNA ZELLMMA – Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie. Wydział Teologii; Profesor nadzwyczajny w Katedrze Katechetyki i Pedagogiki; adres do korespondencji: anna.zellma@uwm.edu.pl

¹ W opracowaniach z zakresu pedagogiki coraz częściej termin ten jest zastępowany skrótem ICT, utworzonym od pierwszych liter angielskiego akronimu: „Information and Communication Technologies”. Po raz pierwszy skrót ten został użyty w Wielkiej Brytanii (w 1997 roku) – przez D. Stevensona – w kontekście teleinformatyki w szkołach. Do popularyzacji terminu ICT przyczyniły się kolejne dokumenty dotyczące nowych technologii informacyjno-komunikacyjnych w Wielkiej Brytanii. Obecnie skrót ten stosuje się na określenie działań związanych z produkcją i wykorzystaniem urządzeń informatycznych oraz usług im towarzyszących, a także z gromadzeniem, przetwarzaniem, udostępnianiem informacji w formie elektronicznej z wykorzystaniem narzędzi komunikacji elektronicznej. Zob. więcej o tym np. w: Z. M a r e k. *Information and Communications Technology w eduk@cji*. „Życie Szkoły” 61:2007 nr 2 s. 60-62; J. S o u k u p. *ICT to assist math teaching AT primary schools*. Prace Naukowe. Matematyka. Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie z. 12. Częstochowa 2007 s. 407-412.

cji, ustalanie standardów jakości kształcenia oraz wspieranie ucznia w racjonalnym, odpowiedzialnym korzystaniu z nowych technologii informacyjno-komunikacyjnych. Wymogi te dotyczą również nauczycieli religii, którzy w środowisku szkolnym wypełniają zadania dydaktyczno-wychowawcze. W związku z tym zasadne wydaje się zwrócenie uwagi na rolę edukacyjnych i społecznościowych portali, które nauczyciel religii powinien wykorzystywać zarówno podczas przygotowania i realizacji zajęć lekcyjnych, jak też w osobistym doskonaleniu zawodowym (głównie w procesie samokształcenia). Z tym wiąże się również wymóg kreatywnego posługiwania się nowoczesnymi technologiami informacyjno-komunikacyjnymi.

W niniejszym opracowaniu zostaną podjęte analizy na temat kwestii narysowanych powyżej, a mianowicie edukacyjnych i społecznościowych portali jako nowych przestrzeni w warsztacie pracy i w doskonaleniu kreatywnego nauczyciela religii. Najpierw wyjaśni się podstawowe terminy: „portal edukacyjny” i „portal społecznościowy” oraz dokona ogólnej charakterystyki wybranych, najbardziej popularnych portali. W tym kontekście ukaże się rolę jaką edukacyjne i społecznościowe portale pełnią w pracy kreatywnego nauczyciela religii i w jego doskonaleniu zawodowym. W zakończeniu zwróci się uwagę na wyzwania edukacyjne związane z analizowaną problematyką.

1. WYJAŚNIENIA TERMINOLOGICZNE

Analizowanie zagadnień dotyczących edukacyjnych i społecznościowych portali w powiązaniu z pracą i doskonaleniem zawodowym nauczyciela religii wymaga wyjaśnienia podstawowych terminów. W życiu codziennym często stosuje się określenia takie, jak „portal internetowy” lub „strona internetowa”, ukazując przy tym ich zawartość treściową. Również, korzystając z wyszukiwarki Google, można znaleźć różne, zależne od kontekstu, wyjaśnienia wyżej wymienionych terminów. Powszechnie termin „portal internetowy” autorzy wyprowadzają od angielskiego wyrazu „port”, który oznacza wejście². Zwykle też dodają, że portal internetowy jest to internetowy serwis informacyjny, dostępny z jednego adresu internetowego, a zarazem poszerzony o różnego

---

² Zob. więcej o tym np. w: K. P i ą d ł o w s k i. *Portale internetowe*. Warszawa 2006; M. W i r k u s, S. W i l c z e w s k i. *Rozwój portali internetowych w Polsce jako ogólnodostępnej bazy informacji i wiedzy*. „Przegląd Organizacji” 2006 nr 6 s. 39-42; B. W i t. *Kluczowe terminy w technologii informacyjno-komunikacyjnej*. W: *Technologie informacyjne w warsztacie nauczyciela*. Red. J. Migdałek, M. Zajac. Kraków 2008 s. 397-398.

rodzaju funkcje internetowe³. W tym kontekście warto podać najprostsze, a zarazem istotne dla niniejszych analiz rozumienie „portalu edukacyjnego” i „portalu społecznościowego”.

Pierwszy z wyżej wymienionych terminów wskazuje na internetowy serwis, wyspecjalizowany⁴, publikujący informacje z dziedziny szeroko rozumianej edukacji, tematycznie do siebie zbliżone, np. dotyczące nauczania, wychowania, dydaktyki i metodyki w szkole podstawowej, gimnazjum, w szkołach ponadgimnazjalnych, współpracy szkoły z rodzicami, nowych koncepcji edukacyjnych⁵. Zazwyczaj tak określony portal edukacyjny zawiera informacje, które są przedmiotem zainteresowania głównie dyrektorów szkół, nauczycieli, pedagogów, studentów kierunków pedagogicznych, a niekiedy także samych uczniów i ich rodziców. Jakość informacji w nich zapisanych jest zdecydowanie wyższa niż w portalach horyzontalnych⁶. Co więcej, zwykle są to informacje profesjonalne, adresowane więc do wąskiego grona odbiorców.

Nieco inny zakres znaczeniowy zawiera „portal społecznościowy”, określane też terminem „serwis społecznościowy”. Jest to rodzaj interaktywnych stron www, które współtworzą osoby dzielące wspólne zainteresowania lub wykazujące chęć poznania zainteresowań innych osób⁷. Podstawowymi elementami portali społecznościowych są narzędzia do prezentacji swojej osoby, określane coraz częściej terminem „e-portfolia”, tworzenia grup tematycznych, łączenia użytkowników oraz budowania interakcji pomiędzy członkami

---

³Zob. np. http://sloownik.infoweb.pl/id_kategorii-6-id_frazy-26-id_poprzednie-2.html, dostęp on-line: 12.04.2011, s. 1 z 1; W i t, jw. s. 398.

⁴Warto dodać, że coraz częściej na określenie wyspecjalizowanej zawartości strony internetowej stosuje się termin „wortal” lub „portal wertykalny”. Zob. np. http://sloownik.infoweb.pl/id_kategorii-6-id_frazy-27-id_poprzednie-26.html, dostęp on-line: 12.04.2011, s. 1 z 1; S. S z a b ł o w s k i. *E-learning dla nauczycieli*. Rzeszów 2009 s. 85 nn.; W i t, jw. s. 398.

⁵J. S z a b ł k o w s k a. *Internet w procesie kształcenia – rola i miejsce*, „Zeszyty Naukowe Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Płocku. Pedagogika” 2004 t. 2 s. 431-437.

⁶Portale horyzontalne najczęściej określane są terminem „portale internetowe”. Charakteryzuje je szeroki zakres tematyczny. Są one adresowane do szerokiego grona odbiorców. Zawierają bowiem różne działy aktualnych wiadomości, katalog stron WWW, chat, forum dyskusyjne oraz mechanizmy wyszukiwania informacji w nim samym lub w zewnętrznych zasobach Internetu, czyli tzw. wyszukiwarki internetowe. Poza tym często portale o charakterze horyzontalnym oferują darmowe usługi, np. poczty elektronicznej.

⁷Zob. więcej o tym np. w: Sz. P l i s z k a. *Portale społecznościowe jako stymulatory komunikacji międzyludzkiej*. „Zeszyty Naukowe. Ekonomiczne Problemy Usług. Uniwersytet Szczeciński” 2008 nr 27 s. 433-442; S z a b ł k o w s k i, jw. s. 130-131.

danej społeczności zarówno w formie komunikacji synchronicznej, jak i asynchronicznej⁸. Zdecydowana większość internautów korzysta z tego rodzaju portali, by podtrzymać już istniejące więzi, ewentualnie „odświeżyć” dane znajomości⁹. Zwykle też użytkownicy serwisów społecznościowych mają różne możliwości w zakresie komunikowania się z innymi np. za pośrednictwem czatów, komunikatorów, forów dyskusyjnych. Portale społecznościowe stanowią zatem doskonałą okazję do rozwijania osobistych zainteresowań oraz poszerzania zakresu wiedzy i umiejętności. Sprzyjają też poznawaniu się osób o podobnych zainteresowaniach zawodowych i prywatnych, które pragną rozwijać się intelektualnie oraz dzielić swoim doświadczeniem¹⁰.

Powyższe rozumienie terminów „portal edukacyjny” i „portal społecznościowy” uwzględnia wszystkie aspekty istotne dla kontekstów pracy i doskonalenia zawodowego nauczyciela religii. Wyraźnie nawiązuje do kwestii znaczących w warsztacie metodyczno-dydaktycznym szkolnego katechety. Stanowi zatem podstawę teoretyczną do dalszej analizy problematyki dotyczącej nowych przestrzeni w warsztacie pracy i doskonalenia kreatywnego nauczyciela religii.

2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA WYBRANYCH PORTALI EDUKACYJNYCH I SPOŁECZNOŚCIOWYCH

Wraz z upowszechnianiem nowych technologii informacyjno-komunikacyjnych w różnych grupach społecznych i zastosowaniem ich w edukacji szkolnej powstaje coraz więcej portali o charakterze edukacyjnym i społecznościowym. Wśród nich znaczącą rolę spełniają takie portale edukacyjne, jak: Edussek¹¹, Ceo¹², Eduforum¹³, Educator¹⁴, scholaris.pl¹⁵, Interkl@sa¹⁶, Oswiata¹⁷, Profesor¹⁸, Vul-

---

⁸ Zob. tamże s. 132.

⁹ Tamże.

¹⁰ Tamże.

¹¹ Jest to polski portal edukacyjny, adresowany do uczniów, rodziców i nauczycieli. Publikacje obejmują zagadnienia związane z życiem i pracą dydaktyczno-wychowawczą szkoły. Zob. <http://eduseek.interklasa.pl/>.

¹² Portal ten zawiera informacje o programach dotyczących wiedzy o społeczeństwie, aktywności obywatelskiej i jakości pracy szkoły. Zob. <http://www.ceo.org.pl/portal/home>.

¹³ Na tym portalu edukacyjnym można znaleźć obszerny zbiór artykułów poświęconych oświacie oraz materiały dydaktyczne i opracowania dotyczące reformy systemu nauczania. Zob. <http://www.eduforum.pl/>.

¹⁴ Portal ten zawiera zarówno aktualne informacje o interesujących kursach, warsztatach, konferencjach dla nauczycieli, e-learningu, nowoczesnych metodach, jak też publikacje i mate-

kan¹⁹, Edunews²⁰, Wsipnet.pl/ oswiata²¹, oswiatowiec²², o szkole.pl²³. Od

---

riały edukacyjne dla uczniów, rodziców i nauczycieli. Zob. <http://www.educator.com.pl/>.

¹⁵ Jest to Internetowe Centrum Zasobów Edukacyjnych Ministerstwa Edukacji Narodowej. Zamieszcza się w nim informacje na temat oświaty (także akty prawne), projekty edukacyjne oraz publikacje edukacyjne, zgromadzone w kategoriach użytkowych i według etapów nauzaania. Zob. <http://www.scholaris.pl>.

¹⁶ Ten polski portal edukacyjny jest jedną z pierwszych niekomercyjnych platform edukacyjnych, adresowany przede wszystkim do młodzieży, nauczycieli i rodziców. Obok materiałów edukacyjnych zawiera aktualne informacje, multimedialne pomoce edukacyjne, testy egzaminacyjne, serwisy tematyczne, scenariusze, porady, prezentacje dydaktyczne. Użytkownicy na portalu Interkl@sa mają też dostęp do takich narzędzi, jak: poczta, wirtualna klasa (narzędzie wspomagające nauczanie na odległość), czat, forum, interaktywna mapa szkół, możliwość publikacji stron szkolnych i nauczycielskich na serwerze Interklasa.pl, blogi, biuletyn elektroniczny. W roku 2002 doszło do połączenia portalu Interklasa.pl z portalem Eduseek, dzięki czemu Polski Portal Edukacyjny Interkl@sa stał się największą internetową platformą edukacyjną w Polsce. Na uwagę zasługuje fakt, że jeden z katalogów z materiałami edukacyjnymi pt. „Religia i etyka” zawiera materiały związane z nauczaniem religii i etyki. Zob. <http://www.interklasa.pl/portal/index/strony>.

¹⁷ Jest to serwis dla szeroko pojętej społeczności oświatowej, głównie dla nauczycieli i osób pracujących w zarządzaniu placówkami edukacyjnymi. Zawiera on m.in. pocztę, forum dyskusyjne, materiały związane z awansem zawodowym, informacje o konferencjach, sympozjach, warsztatach dla nauczycieli, podstawowe dokumenty oświatowe i ich interpretację. Zob. <http://www.oswiata.org.pl/>

¹⁸ Portal ten jest adresowany do uczniów i nauczycieli. Zawiera on publikacje edukacyjne, informacje dotyczące awansu zawodowego, aktualności, bazę ofert korepetycji, dostęp do konta pocztowego, forum dyskusyjne, materiały do nauki języków obcych, sprawdziany i testy egzaminacyjne. Zob. <http://www.profesor.pl/>.

¹⁹ Na tym portalu zamieszcza się informacje związane z zarządzaniem oświatą oraz propozycje oprogramowań komputerowych i szkoleń dla nauczycieli. Zob. <http://www.vulcan.edu.pl>.

²⁰ Portal ten stanowi medium edukacyjne, promujące ideę edukacji przez całe życie oraz nowoczesne programy i narzędzia edukacji przez całe życie. Jak podkreślają to twórcy „z założenia jest to portal wymiany myśli i opinii, w którym toczą się debaty nad kształtem polskiej i światowej edukacji oraz jej największymi wyzwaniami w XXI wieku. Nie jest to portal informacyjny skupiony wokół wydarzeń dotyczących polskiego systemu oświaty, lecz taki, w którym są publikowane informacje z różnych stron świata, inspirujące do działania i wprowadzania innowacji w procesie edukacji. W przeciwieństwie do innych portali edukacyjnych, EDUNews.PL (R) nie ogranicza się tematycznie do systemu oświaty i edukacji formalnej – szczególnie dużo większe znaczenie w rozwoju jednostek i społeczeństw ma edukacja nieformalna i duża część materiałów publikowanych w portalu jej właśnie dotyczy”. W jego tworzenie są zaangażowane osoby, które budują społeczność pragnącą zmian i modernizacji edukacji w Polsce. „W tym portalu największą wartość mają dla nas wysokiej jakości zasoby merytoryczne, niekoniecznie zaś ciekawe rozwiązania graficzne i informatyczne”. Zob. http://www.edunews.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=4&Itemid=, dostęp on-line 05.05.2011, s. 1 z 1.

²¹ Nazwa ta określa serwis oświatowy, zawierający aktualne informacje dotyczące egzaminów, oceniania, kształcenia ogólnego i zawodowego oraz wychowania. Zob. <http://www.wsi->

niedawna w powiązaniu z komunikatorem Skype – funkcjonuje portal edukacyjny „Skype gra w klasy” (Skype in the classroom)²⁴. Do serwisów społecznościowych, popularnych wśród nauczycieli i uczniów, zalicza się również serwis współdzielenia filmów wideo – You Tube – Techer Tube, fotografii – Flickr, FotoShelter, SlajdNet, Fotosik oraz prezentacji multimedialnych – SlideShare²⁵. Obok tego nauczyciele mogą w sposób aktywny korzystać z platformy komunikacji zakładając swoje konto na edukacyjnych portalach społecznościowych takich, jak np.: LeMill, Edusline i WIZiQ²⁶.

Wyżej wymienione portale internetowe oferują użytkownikom przede wszystkim możliwość: zaznajamiania się ze współczesnymi formami nowoczesnej edukacji w kraju i na świecie oraz publikowania własnych zasobów (np. pomocy dydaktycznych, scenariuszy lekcji, artykułów) i udostępniania ich publicznie z definiowaniem uprawnień (np. po zalogowaniu się do serwisu)²⁷. Umożliwiają również dodawanie komentarzy i opracowań poświęconych edukacji oraz dzielenie się wiedzą osobistą i doświadczeniem z innymi użytkownikami. Poza tym portale edukacyjne promują ideę edukacji przez całe życie z wykorzystaniem interaktywnych narzędzi. Zawierają też aktualne informacje dotyczące nowoczesnych programów, metod i środków dydaktycznych. W ramach forum dyskusyjnego istnieje możliwość wymiany myśli

---

pnet.pl/oswiata/.

²² Na stronach portalu oświatowiec zamieszczają się najnowsze informacje dotyczące edukacji oraz publikacje nauczycieli. Czytelnikom proponuje się też dołączenie do społeczności nauczycieli, udział w grupach dyskusyjnych i pisanie na forum. Zob. <http://www.oswiatowiec.pl/>.

²³ Portal ten zawiera publikacje dotyczące nauczania i wychowania, rozwiązania metodyczne, dokumenty oświatowe i ich interpretację oraz informacje. Umożliwia też czytelnikom udział w forum dyskusyjnym. Zob. <http://www.oszkole.pl/>.

²⁴ Jest to platforma edukacyjna, adresowana do społeczności nauczycieli na całym świecie. Administratorzy Skypa utworzyli ją pod adresem education.skype.com w związku z rosnącą liczbą nauczycieli, którzy używają komunikatora Skype w celach naukowych. Dzięki tej platformie pedagodzy z całego świata będą mogli skontaktować się ze sobą, nawiązać współpracę, przeprowadzić lekcję, wymienić materiałami edukacyjnymi lub rozpocząć partnerską współpracę między swoimi szkołami. Platforma umożliwiła łatwe odnalezienie nauczycieli, którzy interesują się tymi samymi tematami, poznawanie różnych projektów realizowanych przez szkoły, a także szybki dostęp do materiałów edukacyjnych, którymi dzielą się użytkownicy. Zob. więcej o tym np. w: <http://www.wirtualnedia.pl/artukul/skype-gra-w-klasy-portal-spolesznosciowy-dla-nauczycieli-wideo>, dostęp on-line: 06.05.2011, s. 1 z 1.

²⁵ Zob. więcej o tym np. w: S z a b ł o w s k i, jw. s. 133.

²⁶ Tamże.

²⁷ Zob. więcej na ten temat np. w: E. M u s i a ł. *Cyberprzestrzeń w pracy współczesnego nauczyciela*. W: *Technologie informacyjne w warsztacie nauczyciela*, s. 301-306.

i opinii dotyczących kształtu polskiej i międzynarodowej oświaty oraz wyzwań, jakie stoją przed współczesną szkołą²⁸.

Obok wyżej wymienionych portali edukacyjnych i społecznościowych, adresowanych do nauczycieli różnych przedmiotów szkolnych, na uwagę zasługują również serwisy poświęcone wprost problematyce nauczania religii. Do najbardziej popularnych należą serwisy: katecheza.natan.pl²⁹, lutownica.dominikanie.pl³⁰, katecheta.pl³¹ oraz katecheza.wydawnictwam.pl³². Są to typowe portale tematyczne, poświęcone zagadnieniom metodycznym i merytorycznym nauczania religii w szkole i katechezy parafialnej. Do ich powstania i rozwoju przyczyniają się głównie katecheci i duszpasterze oraz osoby zatroskane o jakość nauczania i wychowania religijnego w szkole. Na portalach tych znajdują się przede wszystkim bogate pod względem treści zasoby pomocy do nauczania religii, informacje i materiały dotyczące awansu zawodowego oraz przykłady już realizowanych inicjatyw (np. jasełek, spotkań teatralnych, rekolekcji wielkopostnych, scenariusze lekcji religii). Obok tego rodzaju materiałów edukacyjnych można znaleźć artykuły i opracowania naukowe, recenzje książek, podręczników i pomocy dydaktycznych.

Interesujące i pożyteczne dla nauczycieli religii są również niektóre portale edukacyjne prowadzone przez szkoły³³. Zwykle zawierają one informacje przydatne nauczycielom poszczególnych przedmiotów. Można w nich też zna-

---

²⁸ Tamże.

²⁹ Serwis ten funkcjonuje w ramach portalu Stowarzyszenia Pedagogów Natan (<http://natan.pl/>). Jego celem jest propagowanie modelu katechezy szkolnej i parafialnej, który łączy w sobie tradycję i nowoczesność. Wśród bogatej oferty można znaleźć m.in. interesujące publikacje tematyczne, pomoce katechetyczne, aktualności, propozycje szkoleń i warsztatów, prezentacje książek i materiałów dla nauczycieli. Istnieje też możliwość włączenia się w dyskusję na forum. Zob. <http://katecheza.natan.pl/>.

³⁰ Jest to serwis poświęcony zagadnieniom z zakresu katechezy szkolnej i parafialnej. Zawiera on wiele interesujących materiałów praktycznych do zastosowania podczas lekcji religii i rekolekcji, artykuły adresowane do młodych oraz forum dyskusyjne. Zob. <http://www.lutownica.dominikanie.pl/>.

³¹ W serwisie tym znajdują się artykuły poświęcone katechezie i wychowaniu religijnemu, które zostały opublikowane w miesięczniku „Katecheta”. Czytelnicy mogą tu komentować treść poszczególnych publikacji. Zob. <http://www.katecheta.pl/>.

³² Serwis ten zawiera przede wszystkim recenzje programów i podręczników do nauczania religii i katechezy parafialnej oraz przykładowe scenariusze lekcji i materiały pomocnicze, jakie ukazały się w wydawnictwie WAM. Poza tym zamieszcza się aktualne propozycje warsztatów dla nauczycieli religii. Zob. <http://katecheza.wydawnictwam.pl/>.

³³ Zob. więcej na temat rankingu szkolnych stron internetowych i ich wartości edukacyjnej np. w: <http://www.szkolnastrona.pl/szkolnastrona/page/show/41/0/konkursy-i-konferencje.html>, dostęp on-line: 11.05.2011.

leżć publikacje nauczycieli i katechetów, którzy dzielą się osobistą wiedzą i doświadczeniem, np. w zakresie przedmiotowego sytemu oceniania.

Reasumując należy zauważyć, że tematyka zawartości wyżej wymienionych portali edukacyjnych jest bardzo różnorodna – dotyczy nie tylko metodyki i dydaktyki nauczania, ale również wychowania, doskonalenia zawodowego nauczycieli, problemów edukacyjnych i aktualnych zmian w prawie oświatowym. W tym kontekście uwzględnia się również analizę projektów innowacyjnych, jakie planuje Ministerstwo Edukacji Narodowej. Stąd też portale edukacyjne i społecznościowe zasługują na szczególną uwagę w pracy nauczyciela religii.

3. ROLA PORTALI EDUKACYJNYCH I SPOŁECZNOŚCIOWYCH W PRACY I DOSKONALENIU ZAWODOWYM NAUCZYCIELA RELIGII

Szybki rozwój nowych technologii informacyjnych oraz łatwy dostęp do nich sprawia, że nauczyciele, także katecheci, coraz częściej, chętniej i odważniej korzystają z portali edukacyjnych i społecznościowych, dostosowując się do zmian zachodzących w mentalności uczniów. Sama też perspektywa rozwoju multimediiów i zastosowania ich w edukacji szkolnej zmusza nauczycieli religii do pozyskiwania wiedzy z zasobów internetowych oraz twórczego ich wykorzystania w głoszeniu orędzia ewangelicznego³⁴. Portale te, jeśli zostaną właściwie wykorzystane, mogą stanowić narzędzie bardzo przydatne, wzmacniające jakość pracy edukacyjnej nauczyciela religii³⁵.

Dzięki stronom www – poświęconym problematyce: nauczania i wychowania w szkole, diagnozowania, psychologii rozwojowej i wychowawczej, pedagogiki, prawa oświatowego – nauczyciel religii ma łatwy i szybki dostęp do aktualnych zagadnień i wszechstronnych informacji. Może też odrywać nowe, ciekawe informacje, pomysły i opracowania z zakresu dydaktyki, metodyki, pedagogiki i psychologii, jakie są gromadzone w zasobach internetowych. Korzystając z portali edukacyjnych, nauczyciel religii poszerza spectrum swojej wiedzy metodycznej i merytorycznej³⁶. Zapoznaje się z doświadcze-

---

³⁴ Na ten fakt wielokrotnie zwracał uwagę Jan Paweł II w Orędziach na Światowy Dzień Środków Społecznego Przekazu. Zob. więcej o tym np. w: A. N i w i ń s k i. *Środki informacyjne w katechetycznej działalności Kościoła*. Kraków 2004.

³⁵ Pisze o tym np. P. M a k o s a. *Technologia informacyjna w dydaktycznym procesie nauczania religii*. „Roczniki Teologiczne” 53:2006 z. 6 s. 113-130.

³⁶ Por. Kongregacja ds. Duchowieństwa. *Dyrektorium ogólne o katechizacji*. Poznań 1998

niem innych nauczycieli i katechetów oraz z materiałami multimedialnymi, zawierającymi nie tylko tekst, lecz również grafikę i dźwięk. Jednocześnie nauczyciel religii może samodzielnie pracować nad scenariuszami zajęć, wykorzystując multimedialne zasoby portali edukacyjnych. Wszystko to sprzyja tworzeniu indywidualnych teorii pedagogicznych i własnego stylu nauczania. Pomaga też w realizacji zajęć zgodnie z zasadą wielostronnego aktywizowania uczniów.

Katecheta, sięgając do zasobów portali edukacyjnych i społecznościowych, ma wiele okazji do porównywania osobistej wiedzy z doświadczeniem innych nauczycieli i pedagogów. Portale te służą bowiem wymianie twórczych rozwiązań dydaktyczno-wychowawczych. Opisując wszechstronne i różnorodne strategie edukacyjne, twórcy i administratorzy serwisów internetowych promują nowoczesne, dostosowane do wyzwań oświatowych i społecznych, koncepcje nauczania. Ułatwiają też nauczycielom religii dostęp do multimedialnych środków dydaktycznych takich, jak np. mapy, plansze, symulacje, filmy edukacyjne. Doskonałym źródłem może być tutaj wyżej wymieniony, największy i najbardziej popularny wśród nauczycieli religii, internetowy portal katechetyczny <http://katecheza.natan.pl/>. Dysponuje on nie tylko interesującymi zasobami cyfrowymi oraz forum dyskusyjnym, ale również stymuluje aktywność katechetów do opracowywania i zamieszczania nowatorskich scenariuszy lekcji religii i materiałów do katechezy parafialnej³⁷.

Korzystając z zasobów portali edukacyjnych, nauczyciel religii może odkrywać innowacyjne metody, formy, style, techniki pracy dydaktyczno-wychowawczej w szkole. Tak rozpoznane treści stanowią podstawę do twórczego planowania własnej działalności edukacyjnej w szkole. Ponadto portale edukacyjne i społecznościowe umożliwiają doształcanie i doskonalenie zawodowe, które decyduje o indywidualnym rozwoju nauczyciela religii. Poprzez promowanie różnorodnych, niejednokrotnie innowacyjnych, działań twórcy serwisów internetowych, poświęconych edukacji, stymulują czytelników do osobistego zaangażowania i aktywności w zakresie planowania i realizacji procesów nauczania i wychowania w szkole. Często bowiem zachęcają pedagogów do samodzielnego tworzenia scenariuszy zajęć i materiałów edukacyjnych oraz do udostępniania ich na stronach internetowych czy też za pośrednictwem portali społecznościowych skupiających nauczycieli³⁸. W konsekwencji serwisy internetowe, adreso-

---

nr 160 (odtąd skrót DOK).

³⁷ Zob. i por. <http://katecheza.natan.pl/>.

³⁸ Zob. więcej o tym np. w: P. P i n d e r a, A. P i n d e r a, M. C i e p ł y. *Zastosowanie Internetu w oświacie*. „Nauczyciel i Szkoła” 2004 nr 3-4 s. 91-96.

wane do nauczycieli (także do katechetów), przyczyniają się do zaangażowania tej grupy adresatów w proces badania rzeczywistości edukacyjnej i tworzenia – odpowiednio do zdiagnozowanych potrzeb uczniów – skutecznych i twórczych rozwiązań dydaktycznych, pedagogicznych, psychologicznych. Stosując w praktyce nowe rozwiązania edukacyjne, katecheta doskonali warsztat swojej pracy dydaktycznej oraz wzbogaca kompetencje merytoryczne i umiejętności metodyczne. Tym samym portale edukacyjne i społecznościowe stanowią główne narzędzie informacyjne i formacyjne³⁹.

W związku z powyższym portale edukacyjne i społecznościowe spełniają też istotną rolę w propagowaniu wśród nauczycieli religii permanentnej i wielopłaszczyznowej formacji, inspirowanej założeniami edukacji interaktywnej, w której wykorzystuje się technologie informacyjne. Możliwość komunikowania się za pomocą Internetu (zwłaszcza poczty elektronicznej, facebooka, czatu, forum dyskusyjnego) pozwala nauczycielom religii, pracującym w różnych diecezjach w Polsce, dzielić się osobistym doświadczeniem, promować nowoczesne środki i metody nauczania, a przez to wzbogacać warsztat pracy metodycznej. Korzystając z poczty elektronicznej, katecheta może w szybki i prosty sposób nawiązać kontakt z nauczycielami, którzy interesują się tymi samymi tematami, poznać różne projekty realizowane przez szkoły i przez nauczycieli religii, a także mieć dostęp do: materiałów edukacyjnych, gotowych testów sprawdzających poziom wiadomości uczniów, programów rekollekcji wielkopostnych, propozycji okolicznościowych inscenizacji (np. jasełek, z okazji Dnia Papieskiego), którymi dzielą się użytkownicy platformy edukacyjnej⁴⁰. Również dostęp do tzw. list dyskusyjnych, które są udostępniane na portalach edukacyjnych i społecznościowych, umożliwia nauczycielom religii wymianę poglądów i doświadczeń nie tylko z innymi katechetami, ale również z nauczycielami przedmiotów kształcenia ogólnego, pedagogami, psychologami⁴¹. Z tym wiążą się nowe możliwości, jakie stwarza tzw. usługa IRC (Internet Realy Chat)⁴². Nauczyciel religii, korzystając z tej opcji

---

³⁹ Por. DOK nr 160.

⁴⁰ Zob. więcej o tym np. w: E. L u b i n a. *Internetowa społeczność edukacyjna – tworzenie i dynamika rozwoju*. „E-Mentor” 2008 nr 3 s. 32-34; L. S z y p i e l e w i c z. *Internet jako płaszczyzna współpracy nauczyciela i ucznia*. „Języki Obce w Szkole” 2000 nr 5 s. 37-40.

⁴¹ Tamże.

⁴² Należy zauważyć, że użytkownicy Internetu, którzy posiadają odpowiednie oprogramowanie, mogą połączyć się z serwerem udostępniającym usługę IRC i prowadzić swego rodzaju rozmowy na żywo. Wszystko, co użytkownicy piszą na swoim komputerze, pojawia się na monitorach osób, które w tym samym czasie połączyły się z danym serwerem. Popularną

internetowej, może podzielić się swoim doświadczeniem i problemami edukacyjnymi z nauczycielami z całej Polski oraz uzyskać cenne informacje dotyczące np. interpretacji dokumentów oświatowych, programów i podręczników, warsztatu dydaktyczno-pedagogicznego. Dzięki nim katecheta wzbogaca wiedzę osobistą oraz rozpoznaje nowe możliwości w zakresie działalności edukacyjnej w szkole. Poza tym dostęp do portali edukacyjnych i społecznościowych, skupiających nauczycieli różnych przedmiotów szkolnych, spełnia istotną rolę w udostępnianiu autorskich, innowacyjnych rozwiązań nie tylko w gronie nauczycieli religii, ale również i wśród nauczycieli przedmiotów kształcenia ogólnego. Tym samym portale edukacyjne i społecznościowe mogą przyczyniać się do poprawy wizerunku nauczyciela religii w oczach innych pedagogów.

Istotny jest też fakt, że portale edukacyjne i społecznościowe spełniają ważną rolę w pracy nauczyciela religii, który ubiega się o kolejne stopnie awansu zawodowego. Zgodnie z „Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 1 grudnia 2004 r.”⁴³ w sprawie uzyskiwania stopni awansu zawodowego przez nauczycieli” – wraz z kolejnymi zmianami, określającymi wymagania niezbędne do uzyskania stopnia nauczyciela mianowanego i dyplomowanego⁴⁴ – katecheta zobowiązany jest do wykazania się m.in. „umiejętnością wykorzystania w swojej pracy technologii komputerowej i informacyjnej”⁴⁵. Realizacja tego zadania wymaga nie tylko korzystania z komputera jako narzędzia pracy, ale również z portali edukacyjnych, które promują nowoczesne nauczanie i edukację interaktywną. Poza tym wśród treści korelacji nauczania religii z edukacją szkolną, jaką opisuje znowelizowana w 2010 roku „Podstawa programowa katechezy Kościoła katolickiego w Polsce”⁴⁶ i opracowany do niej, w tym samym roku, nowy „Program nauczania religii rzymskokatolickiej”⁴⁷, zwraca się uwagę na wykorzystanie przez katechetę technologii komunikacyjno-informacyjnych. Autorzy słusznie

---

odmianą IRC jest tzw. chat, udostępniany za pośrednictwem stron www. Zob. więcej o tym np. w: M u s i a ł, jw. s. 304 nn.; D. S z u m i l a s. *Czatowanie i komunikatory: mini samouczek Elp dla nieinformatyków*. Warszawa 2002.

⁴³ „Dziennik Ustaw” nr 260 poz. 2593.

⁴⁴ Tamże.

⁴⁵ Tamże.

⁴⁶ Konferencja Episkopatu Polski. *Podstawa programowa katechezy Kościoła katolickiego w Polsce*. Kraków 2010 s. 66-67, 85-86.

⁴⁷ Komisja Wychowania Katolickiego Konferencji Episkopatu Polski. *Program nauczania religii rzymskokatolickiej w przedszkolach i szkołach*. Kraków 2010 s. 140.

proponują zastosowanie komputera i Internetu nie tylko do pozyskiwania nowej wiedzy z zakresu edukacji ogólnokształcącej i religijnej, ale także do komunikacji i współpracy nauczyciela religii z uczniem oraz do działań kreatywnych, wielostronnie aktywizujących uczestników zajęć⁴⁸. Takie zapisy wskazują na to, że nauczyciel religii powinien odwoływać się do wiedzy i umiejętności uczniów związanych z technologią informacyjną oraz korzystać z komputera i Internetu w procesie nauczania i doskonalenia własnego warsztatu pracy katechetycznej. Potrzebna jest tu postawa otwartości katechety na zasoby merytoryczne portali edukacyjnych i społecznościowych oraz umiejętność twórczego korzystania z nich.

W pracy i w doskonaleniu zawodowym nauczyciela religii istotne jest również wykorzystanie różnych form e-learningowych⁴⁹. Służą one nauczaniu na odległość, a przy tym pozwalają łączyć tradycyjne formy doskonalenia zawodowego (np. kursy, warsztaty, studia podyplomowe) z nowoczesną edukacją, w której stosuje się technologie informatyczne nie tylko jako środek dydaktyczny, czy też jako źródło wiedzy, ale jako narzędzie komunikowania się osób oraz przekazywania wiadomości i dzielenia się doświadczeniem według samodzielnie wybranego, preferowanego formatu dostarczania wiedzy i tempa edukacji. Coraz częściej też e-learning ma zastosowanie wtedy, gdy uczelnie lub ośrodki doskonalenia zawodowego oferują studentom i nauczycielom wsparcie online np. w formie informacji i rejestracji w sieci, e-doradztwa, sprzedaży podręczników i materiałów do nauczania przez Internet, stron edukacyjnych czy gazet pedagogicznych w formacie pdf⁵⁰. Ze względu na zakładane w konkretnej propozycji doskonalenia zawodowego cele, wyodrębnia

---

⁴⁸ *Podstawa programowa katechezy Kościoła katolickiego w Polsce* s. 66 nn.

⁴⁹ Termin ten wskazuje na: 1) nauczanie na odległość, w którym korzysta się z sieci komputerowych i Internetu; 2) technikę szkolenia z zastosowaniem wszelkich dostępnych mediów elektronicznych, w tym Internetu, intranetu, extranetu, przekazów satelitarnych, taśm audio/video, telewizji interaktywnej oraz CD-ROM-ów. W tak rozumianym nauczaniu stroną przekazującą wiedzę i egzaminującą jest komputer, dlatego e-learning utożsamia się z nauką na odległość (ang. *distance learning*), w której osoba ucząca się nie ma fizycznego kontaktu z nauczycielem. Poza tym przyjmuje się, że: 1) w e-learningu aktywna jest przede wszystkim osoba ucząca się; 2) e-learning umożliwia osobie uczącej się samodzielne wybranie preferowanego formatu dostarczania wiedzy i tempa jej przekazywania; 3) e-learning jest o wiele szerszy od pojęć nauczania i edukacji on-line, które oznaczają nauczanie tylko przez sieć internetową; 4) e-learning może odnosić się do edukacyjnych stron internetowych udostępniających np. scenariusze lekcji, arkusze kart pracy, interaktywne ćwiczenia dla uczniów. Zob. więcej o tym np. w: M. P l u t a - O l e a r n i k. *Rozwój usług edukacyjnych w erze społeczeństwa informacyjnego*. Warszawa 2006 s. 96-102; S z a b ł o w s k i, jw. s. 16-25.

⁵⁰ Tamże s. 16-35.

się: 1) tradycyjne formy wspomagane materiałami elektronicznymi, dystrybuowanymi na płytach CD, przez Internet lub w lokalnej sieci; 2) kursy on-line bez możliwości komunikowania się z nauczycielem prowadzącym kurs (tzw. samouczki) lub z elementami komunikacji za pomocą elektronicznych komunikatorów (np. poczty elektronicznej); 3) klasyczny e-learning, gdzie nauczyciel jest moderatorem w wirtualnej klasie lub gdy podczas doskonalenia zawodowego nauczycieli istnieje możliwość komunikacji synchronicznej i asynchronicznej; 4) klasyczny e-learning, w którym za pomocą LMS-u (Learning Management System) prowadzony jest monitoring przebiegu szkolenia; 5) blended learning⁵¹, gdzie nauczyciel występuje w roli moderatora, a edukacja jest realizowana zarówno w klasach wirtualnych, jak i w klasach rzeczywistych, zawsze jednak z zastosowaniem nowych technologii informacyjnych i nauczania elektronicznego⁵². Pożyteczną dla wszystkich nauczycieli religii, którzy chcą podnosić swoje kwalifikacje, często w renomowanych szkołach, bez konieczności opuszczania miejsca zamieszkania, są uniwersytety wirtualne, oferujące studia podyplomowe dla nauczycieli czy też kursy metodą e-learningu⁵³. W każdej z tych form doskonalenia zawodowego można podejmować różne zagadnienia ukierunkowane na rozwijanie kompetencji merytorycznych, metodycznych, psychologicznych, pedagogicznych i terapeutycznych. Wymagane są jednak umiejętności związane z zastosowaniem nowych technologii informacyjno-komunikacyjnych (ICT) oraz podstawowe wiadomości i predyspozycje dydaktyczno-wychowawcze, które nauczyciel religii pozyskał w ramach studiów teologicznych i przygotowania pedagogicznego do pracy w szkole. Stanowią one punkt wyjścia w doskonaleniu zawodowym. Samo natomiast korzystanie z nowych technologii informacyjno-komunikacyjnych w ramach e-learningu adresowanego do nauczycieli religii pozwala nadać kształceniu na odległość nową jakość. Zapewnia sprzężenie

---

⁵¹ Warto dodać, że coraz częściej ten termin zastępowany jest określeniem „kształcenie hybrydowe”, wskazującym na połączenie klasycznego spotkania nauczyciela i uczniów w klasie z dodatkowym wykorzystaniem materiałów elektronicznych, kursów on-line lub klasycznego e-learningu. Zob. tamże s. 25-48; P l u t a - O l e a r n i k, jw. s. 96-102.

⁵² Tamże.

⁵³ Na uwagę zasługuje pilotażowy kurs pastoralno-katechetyczny metodą e-learningu, jaki został zaproponowany przez Instytut Teologii Pastoralnej i Katechetyki Katolickiego Uniwersytetu Jana Pawła II. Adresatami tego kursu są duszpasterze pracujący w Polsce i polscy księża pracujący wśród Polaków za granicą. Zajęcia będą odbywać się wyłącznie przez Internet w różnych formach. Organizatorzy, jak czytamy na portalu www.katechetyka.eu/learning, planują m.in. wykorzystanie nagranych fragmentów wykładu, lekturę indywidualną, konsultacje on-line. Zob. <http://www.katechetyka.eu/e-learning,34.html>.

zwrotne między uczestnikami procesu dydaktycznego zarówno w czasie rzeczywistym, jak i odroczonym oraz umożliwia wzajemne kontakty między prowadzącym zajęcia (np. nauczycielem akademickim, doradcą metodycznym, konsultantem ds. nauczania religii) a uczestnikiem. Stwarza też dobre warunki do szybkiego, łatwego przesyłania, modyfikowania, testowania materiałów dydaktycznych. Dzięki zastosowaniu technologii informacyjno-komunikacyjnych w doskonaleniu zawodowym nauczyciela religii można – w krótkim czasie – nawiązać kontakt z katechetami z całej Polski, rozpoznać ich potrzeby i zaproponować interesujące, inspirujące autoformację, propozycje doskonalenia zawodowego.

*

Powszechny dostęp do Internetu sprawia, że portale edukacyjne i społecznościowe stanowią interesującą i pożyteczną alternatywę dla tradycyjnych form warsztatu pracy i doskonalenia zawodowego nauczyciela religii. Dają szansę zdobycia czy podniesienia kwalifikacji zawodowych katechetom, którzy pracują w szkołach oddalonych od miast akademickich i ośrodków doskonalenia zawodowego. Pozwalają też nie tylko na poznanie nowych treści z zakresu teologii, pedagogiki, metodyki i psychologii, ale również na nawiązanie kontaktów i wymianę doświadczeń bez zmiany miejsca i ponoszenia większych kosztów. Za pośrednictwem portali edukacyjnych i społecznościowych nauczyciel religii może też dzielić się z innymi osobistą wiedzą i doświadczeniem oraz rozwijać wielorakie kompetencje w zakresie wykorzystania nowych technologii informacyjno-komunikacyjnych.

Obok pozytywnej roli dostęp do Internetu stanowi zagrożenie dla pracy i doskonalenia zawodowego katechety. Może bowiem utrudniać nauczycielowi religii oddzielanie informacji wartościowych od przypadkowych, wywoływać chaos i dezinformację. Poza tym częste, wyłączne i bezrefleksyjne korzystanie z form doskonalenia zawodowego za pomocą Internetu niewątpliwie prowadzi do zanikania bezpośrednich, tak istotnych w permanentnej formacji, kontaktów nauczyciela religii z innymi osobami odpowiedzialnymi za nauczanie religii w diecezji.

W związku z powyższym warto w permanentnej formacji katechetów zwrócić większą uwagę na potrzebę respektowania zasady złotego środka w korzystaniu z zasobów portali edukacyjnych i społecznościowych. Pamiętając o zaletach usług internetowych związanych z warsztatem pracy i doskonaleniem zawodowym nauczyciela religii, nie można korzystać z nich w sposób

bezrefleksyjny. Potrzebne jest zatem krytyczne myślenie w ocenie zasobów portali edukacyjnych i społecznościowych. Oznacza to, że nauczyciel religii, korzystając z nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych, powinien dokonywać odpowiedniej selekcji dokumentów zamieszczanych w sieci, wartościować informacje, oceniać ważność treści dla warsztatu pracy dydaktyczno-wychowawczej w szkole i osobistego rozwoju zawodowego. Innymi słowy, kompetentny katecheta nie wpada w zachwyt i nie przyjmuje bezkrytycznie wszystkiego, co proponują twórcy portali edukacyjnych i społecznościowych, ale i też nie odrzuca całkowicie nowych technologii informacyjno-komunikacyjnych. Przeciwnie, nie bagatelizując zagrożeń i szumu informacyjnego w zasobach internetowych, nauczyciel religii stara się jak najlepiej wykorzystać zawartość serwisów internetowych do uatrakcyjnienia zajęć i doskonalenia zawodowego.

Specyfika pracy nauczyciela religii wymaga też tworzenia portali edukacyjnych i społecznościowych adresowanych do nauczycieli religii. Obok tego rodzaju nowoczesnych propozycji w doskonaleniu warsztatu pracy katechety niemniej istotną rolę spełniają tradycyjne formy permanentnej formacji, w trakcie których ma miejsce profesjonalny przekaz wiedzy i ćwiczenie umiejętności praktycznych. Dowartościowując portale edukacyjne i społecznościowe, trzeba zatem łączyć tradycyjne formy doskonalenia zawodowego z nowoczesnymi tak, aby nauczyciel religii doświadczał wsparcia w pracy dydaktyczno-wychowawczej w szkole i potrafił roztropnie korzystać z nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych.

BIBLIOGRAFIA

- B a r s k i T.: Technologie informacyjno-komunikacyjne w edukacji. Opole: Uniwersytet Opolski 2006.
- C l a r k e A.: E-learning nauka na odległość. Warszawa: Wydawnictwa Komunikacji Łączności 2007.
- D ą b r o w s k i M., Z a j ą c M. (Red.): E-learning w szkolnictwie wyższym. Warszawa: Fundacja Promocji i Akredytacji Kierunków Ekonomicznych 2010.
- H y l a M.: Przewodnik po e-learningu. Kraków: Walter Kluwer Polska 2009³.
- Komisja Wychowania Katolickiego Konferencji Episkopatu Polski: Program nauczania religii rzymskokatolickiej w przedszkolach i szkołach. Kraków: Wyd. WAM 2010.
- Konferencja Episkopatu Polski: Podstawa programowa katechezy Kościoła katolickiego w Polsce. Kraków: Wyd. WAM 2010.
- Kongregacja ds. Duchowieństwa: Dyrektorium ogólne o katechizacji. Poznań: Pallottinum 1998.

- L e w o w i c k i T., S i e m i e n i e c k i B. (Red.): Kształcenie na odległość w praktyce edukacyjnej. Toruń: Wydawnictwo Adam Marszałek 2009.
- Ł a t u s z y ń s k a M., K o m p a K. (Ed.): Some problems of Internet's technologies and applications. Szczecin: PPH Zapol 2009.
- M i g d a ł e k J., Z a j ą c M. (Red.): Technologie informacyjne w warsztacie nauczyciela. Kraków: Oficyna Wydawnicza „Impuls” 2008.
- M u s i a ł A.: Technologie informacyjne w kształceniu i doskonaleniu nauczycieli. Racibórz: PWSZ 2007.
- P i ą d ł o w s k i K.: Portale internetowe. Warszawa: Centrum Edukacji Bibliotekarskiej, Informacyjnej i Dokumentalnej im. Heleny Radlińskiej 2006.
- S i e m i e n i e c k a D. (Red.): Współczesne konteksty edukacyjne technologii informacyjnej. Toruń: Wydawnictwo Adam Marszałek 2009.
- S z a b ł o w s k i S.: E-learning dla nauczycieli. Rzeszów: Wydawnictwo Oświatowe 2009.

EDUCATIONAL PORTALS AND SOCIAL NETWORKING WEBSITES
AS NEW SPACES IN THE CREATIVE RELIGION TEACHER'S WORKSHOP
AND IN IMPROVING HIS METHODS

S u m m a r y

Development of information-communication technologies determines new educational tasks a religion teacher faces. They are connected, among others, with using the computer and the Internet in the process of teaching religion. Along with these tasks the range is widened of social demands from religion teachers who, apart from the knowledge of the subject they teach, from the knowledge of methodology of teaching, and the testimony of faith, should be competent as far as using the information-communication technologies available to their students, is concerned. These technologies include the information in social networking services. With reference to this issue, in the article first the terms are defined: „educational web portal” and „social networking service”. Next, the most important web portals, which can be used by a religion teacher, are characterized. In this context the role is shown of educational portals and social networking services that should be used by religion teachers both when preparing and when conducting classes, as well as in their work on improving their workshop (mainly in the process of self-education). Also, the reader's attention is drawn to a creative use of modern information-communication technologies, and to the resulting educational challenges.

Translated by Tadeusz Kartowicz

Słowa kluczowe: nauczyciel religii, permanentna formacja, doskonalenie zawodowe, nauczanie religii, portale edukacyjne, portale społecznościowe, Internet, technologie informacyjno-komunikacyjne.

Key words: religion teacher, permanent formation, improving professional skills, religion teaching, educational web portals, social networking services, Internet, information-communication technologies.